

Asia: VN/2575/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajataho:

Muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

1a) Hyvinvointialueen olisi esityksen mukaan yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava *alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä*. Onko ehdotus mielestänne tarkoituksenmukainen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistamiseksi?

Kyllä

1b) Millä taholla tulisi käsityksenne mukaan olla vastuu alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän muodostamisesta?

Hyvinvointialueella

2) Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulisi laatia opiskeluhuollon toteuttamiseksi *kunnan opiskeluhuoltosuunnitelma*, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Onko esitys mielestänne tarkoituksenmukainen?

Huomioitanne

3) Hyvinvointialueella tulisi olla *alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma*. Se valmisteltaisiin alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä ja hyväksyttäisiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma liitettäisiin lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Huomioitanne esityksestä?

Hyvinvointialueen esitys alueellisesta opiskeluhuollon yhteistyöryhmästä on hyvä. Se yhtenäistää toimintatapoja ja varmistaa monialaisen yhteistyön alueella. Koulutuksen järjestäjiä toimii usean maakunnan ja kunnan alueella, tämä tulee huomioida lain valmistelussa. Lisäksi näiden kuntien

alueella toimii myös useita koulutuksen järjestäjiä. Toimivatko nämä jatkossa suoraan hyvinvointialueiden kanssa vai sijaintikuntien kautta? Laissa esitettyjä toimijoita on useita. Onko liikaa toimijoita, joiden resurssit menevät muuhun kuin itse opiskelijoiden tukemiseen? Opiskelijan kannalta on tärkeää henkilökunnan pysyvyys tuotetuissa palveluissa. Koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmien laadintaan saattaa tulla haasteita, koska niitä ohjaa erilaiset kuntien ja hyvinvointialueiden suunnitelmat.

4) Mikäli esitys ei mielestänne riittävästi huomioi erilaisia opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, kuten esimerkiksi ne, jotka toimivat useamman kunnan alueella tai yksityiset koulutuksen järjestäjät, millä tavoin muuttaisitte esitystä?

-

5) Hyvinvointialue järjestää opiskeluhoitopalvelut 1.1.2023 alkaen. Näettekö, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus?

Kyllä

Opiskeluhoollon yksilökohtaisen työn kirjaaminen, rekisterinpito ja tietosuoja

6) Esityksessä täsmennetään opiskeluhoollon kirjaamiseen, rekisteröintiin ja tietojen salassapitoon liittyviä oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä. Huomioitanne esityksestä?

Lakiluonnoksessa esitetyt tietojen käsittelyn muutokset ovat tietosuojan kannalta hyviä. Niitä tulee kuitenkin vielä täsmentää ja avata tarkemmin. Opiskeluhoitokertomus on tärkeä osa opiskelijan kokonaisvaltaista palveluohjausta ja tuen saamista. On tärkeää tietosuojan näkökulmasta, että kirjaamista, rekisterinpitoa ja tietojen salassapitoa säädellään tarkasti. Resurssin määrä ja ohjeiden laadinta tietojen kirjaamiseen on tehtävä siten, että se ei vie aikaa opiskelijan asioiden konkreettiselta eteenpäin viemiseltä. Esityksessä yhteydenotto opiskeluhoitohenkilöstöön tapahtuisi vain oppilaan tai opiskelijan suostumuksella – perusteluna on opiskelijoiden itsemääräämisoikeus ja yksityiselämän suoja. Onko tässä huomioitu riittävästi oppilaan tai opiskelijan avun saaminen ja asioiden eteenpäin vieminen? Tehdäänkö opiskelijan avun saaminen liian monimutkaiseksi?

7) Miten arvioisitte esitysluonnosta tietosuojasääntelyn näkökulmasta?

-

8) Opiskeluhoollon siirtyessä hyvinvointialueelle tulee myös opiskeluhoollon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta-palveluihin liittymisen määräaajoista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisvelvoitteen määräaika on 1.9.2024. Arvioitko tarvittavien muutosten olevan mahdollisia näiden määräaikojen puitteissa?

Kyllä

Muut huomiot esityksestä

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhoolltopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Huomioitanne esityksestä?

Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhoolltopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Pidämme hyvänä, että yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Tämä mahdollistaa opiskelijan osallisuutta ja parantaa henkilötietosuojaa. Esitys siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastiedot ovat koulukuraattorien ja -psykologien saatavilla on hyvä. SASKY koulutuskuntayhtymä on tyytyväinen valmisteluun, jossa koulutuksen järjestäjien näkemyksiä otetaan huomioon lain valmistelussa.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhoolltoa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä. Pidätekö esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena vai tulisiko Opetushallituksen ohjaus- ja kehittämisrooli säilyttää nykyisellään?

Ei, ohjaus- ja kehittämisvastuut tulee säilyttää nykyisellään

11) Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta?

-

Kivipuro Anna-Leena
SASKY koulutuskuntayhtymä